

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične števe, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Naborini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, emigracije, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Francoski parlament.

PARIZ 15. Senat je pričel debato o proračunu armade in mornarice. — Zbornica je pa razpravljala zakonski načrt o pomorskih potih.

Venecuela.

HAAG 15. Glasom uradnega porečila so nizozemske vojne ladje na severnem obrežju Venezuele zaplenile venezuelski vladni parnik „Mayo“. Posadko z opremo so spravili na kopno. „Mayo“ pride jutri v Curacao.

Izvolski bo govoril v dumi.

PETROGRAD 15. Izvolski je sklenil, da bo še tekom tega tedna govoril v dumi o balkanskem vprašanju in sicer bržkone v četrtke.

DUNAJ 15. Danes je bila zopet odprta vseučilišna avla, promet na vseučilišču je sedaj popolnoma svoboden.

DUNAJ 15. V minoli noči je umrl v Krumlovu na Moravskem prvi dvornik cesarjev, general konjice Rudolf princ Lichtenstein v starosti 70 let.

Državni zbor.

DUNAJ 15. — Zbornica je nadaljevala proračunsko razpravo. Posl. Prochazka je predlagal konec debate. Češki radikali so pričeli oglaševati hrup, ker bi imel govoriti še posl. Choc. Predlog Prochazke je bil vsprejet. Hrup je trajal dalje, prenehal je le med volitvijo glavnih govornikov.

Med govorom glavnega govornika dr. Adlerja sta poslancata Fresl in Lisy bili s pulnimi pokrovi ob klopi. Še le po dolgem času je na pooredanje raznih poslanca nastal mir.

Dr. Adler je nasproti agrarcem izjavil, da bi bil zločin na interesih avstrijskih narodov, ako bi se v tem trenutku odreklo vladi svobodno roko v trgovinski politiki na Balkanu. Govornik je rekel, da so se socialisti v vseh evropskih parlamentih potegovali za mir ter izjavil, da avstrijski narodi ne marajo radi aneksije Bosne prelivati krvi. Socialni demokrati vseh dežel smatrajo vojno nevarnost za mednarodni zločin, proti kateremu protestirajo z vso odločnostjo vsi proletarci. (Živahna pohvala). Le močna Avstrija bo manjše izpostavljenosti poblepnosti različnih diplomatov. K moči v politiki pa spada razum bajonetov in topov tudi notranji red.

Govornik se je bavil z vprašanjem italijanskega vseučilišča, katerega končna povoljna rešitev je brezpogojno potrebna, kajti irredentec se ne zmagaja ni v Trstu in v Trentu, marveč v Rimu. Irredentovci se zo vejo neodrešeni. Odešimo jih, dajmo avstrijskim Italijanom, kar jim gre in irredenta je premagana. Ustanovitve italijanske pravne fakultete na Dunaju ni nikaka povoljna rešitev.

Glavni govornik pro posl. dr. Pergelt se je v pričo kritičnega unaugaja položaja potegoval tudi za brambo pravic parlamenta in je naglašal potrebo rešitve trgovinsko političnega pooblastilnega zakona.

Govornik je rekel, da je absolutno nemogoče, da se ves kompleks narodnih vprašanj istočasno reši. Pričeti bi trebalo na Češkem. Prvi pogoj za sestavo kvalificijskega kabineta, bi bilo, da se ustvari stanje reda in zakonitosti na narodnem polju. Pravično bi bilo, da se, ako se hoče pripraviti pot do mira, ustvari restitutio in integrum do onega trenutka, v katerem je pričel glavni boj. Po daljšem pretresivanju jezikovnega vprašanja na Češkem je govornik svaril pred poskusom, ako bi se hotelo nemške vseučilišne slušatelje v Pragi potisniti iz Prage, ter pred narodnim bojkotom. Izjavil je, da je narodna ločitev geslo vseh Nemcev na Češkem. Nemci nočejo biti podložni vladajočemu narodu v deželi. Nemci hočejo nagodbo na pravični podlagi. Apeliral je na ostale Nemce in druge narodnosti v monarhiji, naj podpirajo česke Nemce v njihovih stremljenjih: kajti ko bo češko preporno vprašanje v najbistvenejših točkah odstranjeno, potem bo odstranjena tudi zapreka za pravo ozdravljenje ustave in parlamentarnih razmer v Avstriji, potem bo posle v Avstriji vodila prava parlamentarna vlada in na mesto navidezne parlamenta stopi politično poštenje in pravi parlamentarizem (Zvahn pohvala).

PODLISTEK.

Prva ljubezen.

Povest Ivana Sjergjejeviča Turgjenjeva.

Iz rusčine prevel dr. G. G.

Dolgo nisem mogel zaspati; pripovedovanje Zjinajide me je presenetilo. Nili bilo v njem neko namigavanje? sem vprašal samega sebe; in na koga, na kaj je ona namigavala? In ako bi bilo zares namigavanje, kako se je mogla vendar odločiti... Ne, ne, ne more biti, sem šepetal, prevračaje se z enega raznetega lica na drugo... toda spominjal sem se na izraz obraza Zjinajide med njenim pripovedovanjem, spominjal sem se vzklila, ki je bil ušel Lušinu v Njeskučnem, nenadnih sprememb v njenem vedenju do mene — in zgubljal sem se v ugibanjih. Kdo je on? Teh par besed kakor da je bilo načrtano pred mojimi očmi v mraku; — bilo mi je, kakor da je nizek, nesrečonosen oblak visel nad mano — a jaz sem čutil njegov tlak in čakal sem, da se zdaj pa zdaj utrga. Marsičemu sem se bil privadil v zadnjem času, marsikaj sem upoznal pri

tošti na narodnem polju. Pravično bi bilo, da se, ako se hoče pripraviti pot do mira, ustvari restitutio in integrum do onega trenutka, v katerem je pričel glavni boj. Po daljšem pretresivanju jezikovnega vprašanja na Češkem je govornik svaril pred poskusom, ako bi se hotelo nemške vseučilišne slušatelje v Pragi potisniti iz Prage, ter pred narodnim bojkotom. Izjavil je, da je narodna ločitev geslo vseh Nemcev na Češkem. Nemci nočejo biti podložni vladajočemu narodu v deželi. Nemci hočejo nagodbo na pravični podlagi. Apeliral je na ostale Nemce in druge narodnosti v monarhiji, naj podpirajo česke Nemce v njihovih stremljenjih: kajti ko bo češko preporno vprašanje v najbistvenejših točkah odstranjeno, potem bo odstranjena tudi zapreka za pravo ozdravljenje ustave in parlamentarnih razmer v Avstriji, potem bo posle v Avstriji vodila prava parlamentarna vlada in na mesto navidezne parlamenta stopi politično poštenje in pravi parlamentarizem (Zvahn pohvala).

Ko je posl. Pergelt končal svoj skoraj dveurni govor, je predlagatelj princ Lichtenstein v kratkih besedah priporočal, naj zbornica vsprejme njegov predlog.

Sledilo je več dejanskih popravkov, najprej posl. d'Elverta in posl. Stranskaga. — Poslednji je nasproti izvajanjem posl. Mahlerja o dogodkih na dunajskem vseučilišču opravičeval postopanje nemških nacionalnih dijakov in naglašal, da ti pač ne morejo dopuščati, da se na nemškem vseučilišču pojeta zionska pesem in Garibaldijeva himna.

Posl. Malik: Garibaldijeva himna nima na nemškem vseučilišču ničesar opraviti! — Posl. Pagnini je opsoval posl. Malika. — Klici: „Die Wacht am Rhein“ se pa sme pevati! — Posl. Malik: „Die Wacht am Rhein“ ima na nemškem vseučilišču svojo pravico, Garibaldijeva himna pa ne! — Pagnini je zopet opsoval Malika. — Posl. Malik: Kaj ste rekli? Malik je vrgel svojo aktuo listnico proti Pagnini-ju. Mnogo mejklicev, velik hrup in dolgo trajen nemir.

Posl. Stransky ni mogel veled hrupa nadaljevati. Podpredsednik Steinwander je ponovno zvonil in pozval posl. Malika na red. (Zvahn dolgo trajen hrup in neprestani mejklici).

Mnogi klici: Kaj je z Italijanom? — Podpredsednik Steinwander je tedaj izjavil, da je, ko so mu sporočili, da je poslanec Pagnini vrgel Maliku psenko v obraz, pozval prvega na red. — S tem je bil ta incident končan.

Posl. Malik je nasproti Hribarju konstatiral, da se v Ljubljani sicer ni vslikalo „Hoch Srbien“, pač pa „Živela Srbija“! Omenil je potovanje 25 slovenskih Avstrijcev k novinarskemu kongresu v Belemgradu, kjer so se pri neki polkovi slavnosti pobratili z beligradskimi častniki. Pri tem se je Avstrijecem obetal osvobodjenje od grdega trinoga. V Solju, je rekel govornik, se je slavilo jugoslovansko solidarnost. Podpredsednik je bil posl. Hribar. Govornik je očital posl. Hribarju, da je imel iz čuovanja v Ljubljani osebne koristi. Konečno je izjavil, da so bila vsa izvajanja Hribarjeva le zgolj prevara! —

Posl. Hribar je nasproti posl. Maliku izjavil, da se ni vslikalo „Živela Srbija!“ in da ni bilo od leta 1905 novinarskega kongresa ni v Solju ni v Belemgradu. Od očno

Zasjeklinih: njih nered, ogorki lojenih sveč, zlomljen nož in vilice, čmeren Bonifacij, razcapane sobarice, vedenje kneginje same — vse to čudno življenje mi ni bilo več tuje... Toda temu, kar sem sedaj temno slutil o Zjinajidi — se nisem mogel privaditi... Pustolovka — se je enkrat izrazila malja mati o nji. Pustolovka — ona, moj malja, moje božanstvo! To nazvanje me je peklo, skušal sem mu uiti v blazino, bil sem razjarjen — in istočasno, s čem ne bi se bil sporazumel, kaj ne bi bil dal, da bi le bil jaz oni srečni človek pri vodometu!...

Kri je v meni zavrela in valovala. „Vrt... vodomet“... mislil sem pri sebi... „pa pojdem jaz v vrt“. Naglo sem se oblekel in se zmuznil od doma. Noč je bila temna, drevesa so komaj šumela; z neba je padal lahek hlad, iz zelenjaka je prihajal duh komorača. Obšel sem vse dreve: lahki odmev mojih korakov me je razburjal in bodril; ustavil sem se, čakal in poslušal, kako je bilo moje srce — silno in hitro. Slednjič sem se približal k ograji in se oprl na tanko žrd. Na enkrat — ali se je to meni le zdelo? — je nekoliko korakov od mene šinila mimo ženska postava... Naporno sem uprl pogled v temo — zadržal sem dihanje. Kaj je to? Slišim-li korake, ali zopet bije moje

je odklonil očitjanje, češ, da je iz bojkotnega gibanja proti Nemcem imel osebno korist ter izjavil, da je zbornica že spoznala, kako malo resnica je pripisovati izvajanjem poslanca Malika.

Posl. Rybář je pobijal neresnice posl. Bugatto ter naglašal, da tvorijo Slovani v Primorju večino. Da niso Italijani doslej dobili svojega vseučilišča, je krivo njihovo geslo: „Trieste o nulla!“ Italijani hočejo utrditi svojo moč nasproti Jugoslovanom v Trstu, proti čemur morajo Slovani odločno nastopiti.

Govornik je konstatiral, da ni v mestnih delih obiljevalih od Slovencev nikake slov. ljudske šole, izjavil je, da hočejo Jugoslovani le enakopravnost in da živajo povsod tam, kjer je avtohtono jugoslovansko prebivalstvo, one pravice kakor Italijani. Govornik je zaključil: Mi hočemo živeti v Trstu, nočemo biti nad Italijani niti pod njimi. (Mnogo aplavza in čestitk).

Posl. Ploj je nasproti posl. Maliku konstatiral, da so bili povodom dogodkov v Ptuj 13. septembra Slovenci napadeni, da niso pa oni nikogar napadli. Sam je videl, da sta bila dva Slovence pretepena s palicami.

Po nadaljnjih stranskih popravkih je zbornica prešla na glasovanje in sicer se je najprej glasovalo o nujnosti glede prvega čitanja proračunskega provizorija. Na predlog posl. Kalina se je glasovalo po imenih in je bila nujnost za ta del predloga vsprejeta z 362 proti 55 glasom. Nato je bila s potrebno dvotretjinsko večino vsprejeta nujnost, da se takoj obavi tudi drugo in tretje čitanje. Zatem je bila seja za pol ure prekrajšana, da so se mogli prigrisati govorniki za meritornično debato.

Predsednik Weisskirchner je prosil zbornico za pooblaščenje, da sme poslati predsedniku turškega parlamenta brzojavni pozdrav, v kar ga je zbornica pooblastila.

Po daljši meritornični debati je zbornica v drugem in tretjem čitanju vsprejela proračunski provizorij. (Živahna pohvala). Na to je bila seja ob 10. tričetrt uri zaključena.

P. hodoja seja jutri.

Slovenske politične razmere na Kranjskem in Štajerskem.

(Dopis od dolenske Save)

dne 14. decembra.

Na Kranjskem so se danes izvršile deželnozbornske volitve iz splošne kurije. Prodri so seveda na kmetih povsodi kandidatje Slovenske ljudske stranke, ker niso imeli resnih protikandidatov (razen v Idriji in Litiji od socialistnih demokratov), kajti napredna narodna stranka je nekako molče pripoznala opravičenost, da zmagajo na kmetih kandidatje S. L. S. kakor se poslednja stranka ne protivi, da proderejo v Ljubljani naprednjaki. (Tu slede neke rekriminacije, ki jih izpuščamo, ker menimo, da se treba v sedanjih resnih časih izogibati vsemu, kar bi moglo škodljivo vplivati na sedanje zboljšano razmerje med slovenskima strankama. Ured).

Potem nadaljuje dopisnik: Pa pustimo te rekriminacije; kajti zdaj, po izvršenih volitvah, želimo le to, kar je g. dr. Šusteršič izustil na zaupnem shodu svoje stranke pred volitvami, to namreč, da bi že on zdaj pred zasedanjem deželnega zbora čutil potrebo, da

srce? „Kdo je tukaj?“ sem zajecjal komaj slišno. Kaj je zopet to? zadušeni smeh? ali šuštenje v peresih dreves... ali vzdihljaj pri samem mojem ušesu? Strah me je obvel... „Kdo je tukaj?“ sem ponovil še bolj tiho.

Vzduh se je za trenotek stresel: po nebu je zablestela ognjena črta: utrnila je zvezda.

„Zjinajida?“ hotel sem vprašati, toda glas je zamrl na mojih ustnicah. In na enkrat je povsodi okolo nastala globoka tišina, kakor se to čisto dogaja sredi noči... celó cvrčki so prenehali cvrčati na drevesih — samo neke je zažvenketalo okence. Postal sem, postal nekoliko in se vrnil v svojo sobo, v svojo razhladivšo se posteljo. Čutil sem čudno razburjenje: kakor da bi bil šel na sestanek — in bi bil ostal sam ter šel mimo tuje sreče.

XVII.

Drugega dne videl sem Zjinajido le mimogrede: vozila se je nekam s kneginjo z izvoščekom. Zato sem pa videl Lušino, ki se je v ostalem komaj udostojil me pozdraviti, in Maljevskega. Mladi grof se je priklonil ter jel prijateljsko razgovarjati z mano. Od vseh obiskovalcev prizidka je on sam umel vriniti se v našo hišo ter se je priljubil materi. Oče ga ni

se slovenski deželni poslanci na Kranjskem združijo tako, kakor so se združili jugoslovanski državni poslanci. Že je minulo več nego dva meseca, ko je narodno-napredna stranka ponudila slov. ljudski stranki roko v spravi.

Za kulisami se je morda položil mezinec dozdajnjemu nasprotniku v dlan, mi pa pričakujemo, da si z vso roko sežijo voditelji in stranke možato v dlan in se tesno in trajno združijo za skupne narodne stvari. Če se to enkrat na Kranjskem zgodi, upaji je, da se še štajerski Slovenci, ki so se (takorekoč) komaj včeraj sprli, začno združevati na političnem polju. Edinosti je še na Štajerskem desetkrat bolj treba, nego na Kranjskem. Slovenski Štajer ni nič manjši od Kranjskega; vendar bo on imel v graški zbornici le eno sedmino vseh poslancev, le kakih 12 mandatorov. A še za to pičlo število mandatorov se hočejo politiki tri stranke: „kmetička“ (rekte klerikalna), „narodna“ (rekte liberalna) in „stara-slovenska“ (sicer brez barve stranka). Kolikor mi poznamo razmere, ima najpogostejše namene „stara“ slovenska stranka, katere glasilo je „Novi slovenski Štajer“ (organ d-ra Pioja in d-ra Jurtele), in ki jo nemškutarji, klerikanci in deloma tudi liberalci prav nelepo zasmehujejo s „prvaki“.

„Narodna stranka“ bi po svoji živahnosti zaslužila pohvale, ako bi v njej ne tičalo nekoliko „farske gonje“, tiste napačne politike, ki je strmoglavila kranjske liberalce. „Kmetička stranka“ je pa osnovana preveč po okusu bivšega Beckovega ministerstva in spoštuje premalo najstarejšo slovensko stranko, iz katere je takorekoč ona šama izšla. Zdar, ko se volitve bližajo, morale bi se vse te stranke zlit v eno samo celoto, toda, žalbog, slabo kaže. „Narodna“ stranka v Celju začne namreč izdajati dnevnik, ki bo pisan bolj v liberalnem smislu, in „kmetička“ stranka v Mariboru bo izdajala trikrat na teden nov list, ki bo služil gotovo le za škodljivo polemiko s Celjani in Ptujčani. To se nam obljublja za novo leto. — Žalostna perspektiva!

J. L.

Italijansko vseučiliško vprašanje in sovraštvo Italijanov do Slovanov.

Socijalistična poslanca dr. Adler in Pittoni sta bila v ponedeljek pri ministerskem predsedniku baronu Bienerthu in ga vprašala, če je res, da se hoče za sedež italijanskemu vseučilišču določiti Dunaj. Poslanca sta naglašala, da edino politična pametna rešitev italijanskega vseučilišnega vprašanja bi bila, da se določi Trst kakor sedež vseučilišča. Ministerski predsednik je odgovoril, da vlada ni še ničesar sklenila glede določbe sedeža novi italijanski pravni fakulteti, argumente podane od zastopnikov socialne demokracije bo pa vlada uvaževala.

Z vseučilišnim vprašanjem se je bavil v predčerašnji seji zbornice poslancev tudi italijanski krščanski socialni poslanec Bugatto, a to načinom, kakor se ne bi drugače kakoršen si bodi Hortis in da se nam je zdelo, ko smo čitali njegova izvajanja, da čitamo — „Piccolo“. Prav nič drugega ni govoril poslanec Bugatto: iste sofistike, ista zvrčanja in potajevanja dejstev in isto neslano italijansko proslavljanje sa-

maral ter je žnjim občeval uljudno, do take mere, da je bilo žaljivo.

— A, monsieur le page — je začel Maljevskej, zelo me veseli da vas srečam. Kaj dela vsa lepa kraljica?

Njegov sveži, lepi obraz mi je bil tako zopern v tem trenutku — in on je gledal na-me tako prezirno-porogljivo, da mu nisem dal niti odgovora.

— Se-li še vedno srdite? je nadaljeval. — Brez potrebe. Saj vas nisem jaz nazval paža, a paže imajo posebno kraljice. Toda dovolite mi opombo, da slabo izpolnujete svojo dolžnost.

— Kako to?

— Paži morajo biti nerazdružno pri svojih gospodarih; paži morajo vse vedeti, kar one delajo, oni jih morajo celó nadzorovati — je pripomnil tišim glasom — po dnevu in po noči.

— Kaj hočete reči?

— Kaj da hočem reči? Izražam se, mislim, jasno. Po dnevu — in po noči. Po dnevu še gre kolikor toliko; po dnevu je svetlo in obljudeno; ali po noči — tu ravno se mora biti pripravljen na nesrečo. Svetujem vam, da ne bi spali po noči ter nadzorovali, nadzorovali z vso silo. Pomnite — v vrtu, po noči, pri vodometu — evo kje morate prežati. Porečete mi: hvala vam! (Dalje.)

mega sebe je sestavljalo ta govor poslanca Bagatto.

Za uvodoma se je mož arditu ujedal, ker je podpredsednikom zbornice (mesto poslanca Concia) izvoljen njegov slovenski — politični somišljenik. Tudi nemškimi krščanskimi socialcem je posl. Bugatto bral levite. Naglašamo to Slovincem v pouk in — posnemanje. Nasproti drugim narodom so Italijani v prvi vrsti Italijani! Temu principu podreajo oni vse politične difference.

V svojem govoru se je Bugatto zaletaval proti zahtevam tržaških Slovincem in je pri tem jednostavno kopiral — „Piccolova“ laži in hinavščine. Bahal se je, koliko občina tržaška trši za slovenske šole v okolici in je premleval stare, po nas že stokrat ovržene trditve tržaških italijanskih listov, češ, da tržaški mestni Slovenci niso nikdar dokazali, da so njihove trditve zakonite. Poslanec Bugatto se celo ni sramoval laži, da je upravno sodišče že opetovano zavrnilo tozadevne pritožbe tržaških Slovincem. Ne „ponovno“, — spoštovani gospod Bugatto — ampak en samkrat in še tedaj ne iz stvarnih ampak le iz formalnih razlogov, ker je namreč odrekalo prosieljem legitimacijo. V drugič pa je to sodišče — čute gospod Bugatto! — razveljavilo naredbi namestništva in ministerstva, ki sta prošnjo Slovincem odklonili! Gospod Bugatto je torej se svojimi trditvami bil resnici naravnost v obraz in se s tem pokazal šovinista in sovražnika Slovincem kakor niso nič boljši oni, ki pišejo v „Indipendentu“ in v „Piccolu“.

To je še posebno dokazal se zaključkom svojega govora, kjer je protestiral proti kakoršnji koli odredbi Jugoslovanom v prilog! In kako je še-le utemeljil ta svoj protest! Le slepo sovraštvo ga je moglo zavesti v take neresnice. Rekel je da smo mi Italijane zahrbtno napadli ob vprašanju vseučilišča, ob volitvi podpredsednikov in ob vprašanju ljudskih šol!

Kako more posl. Bugatto opravičiti pred Bogom in svojo vestjo take neresnične trditve? Od prvega začetka, ko je vseučiliščno vprašanje prišlo bolj v vpredje diskusije, smo mi lojalno označili svoje stališče. Nikdar in pred nikomur nismo skrivali, kako mi-ralimo in kaj namerujemo. Nikdar se nismo izrekli in tem manj kaj storili proti temu italijanskemu postulat. Pač pa smo — v kar imamo ne le pravico, ampak tudi dolžnost — govorili, kaj zahtevamo tudi za se! Kje je tu kaka zavratnost? Mari pa bi hotel poslanec Bugatto, da bi mi molčali, dokler se rešuje to veliko kulturno vprašanje in da bi bili potem v položaju bedakov, ki zvonijo, ko je že toča — pobila. Za take bedake naj nas ne smatrajo Italijani. Postulat najelementarneje taktike je, da se zahteva tedaj, ko je pravi čas za to.

Jednostavno nerazumljivo pa nam je, od kje je poslanec Bugatto vzel toliko žalostnega poguma za drzno trditev, da mi nastopamo zavratno tudi na polju ljudskega šolstva? Morda hoče vpravčevati to svojo trditev z razmerami v Dalmaciji? Ali res ne ve ta pobojni mož, da Italijani Dalmacije tvorijo da ali ne dva odstotka vsega prebivalstva? Za to minimalno njihovo število je tako preokrbnjeno, da bi se mi tržaški Slovenci, ki tvorimo najmanj 30 od sto prebivalstva, bi se šteli srečne, ako bi se nam tako godilo kakor se godi Italijanom v Dalmaciji! In še to bodi povedano poslancu Bugatto: tudi če bi bilo res, da Hrvatje v Dalmaciji delajo smešno mali italijanski manjšini kako krivico, bi s tem le posnemali izgled, ki ga dajajo Italijani v Trstu nasproti Slovincem, in celo tudi italijanska manjšina v Istri nasproti slovenski večini!

Ta grdi izbruh sovraštva posl. Bugatto si bodo marali Jugoslovani dobro zapomniti v nadaljnje ravnanje.

Z Dunaja smo prejeli nastopno brzojavko:

Poslanec dr. Rybač je v daljšem govoru pobijal Bugattovo neresnico. Narajal je vspehe lanskil volitev in statistiko šolskih otrok slovenskih. Zaključil je: Mi nečemo biti nad Italijani, a tudi ne pod njimi.

Med govorom dr. Rybača je bilo mnogo burnega aplavza, a na koncu so govorniku čestitali z mnogih strani.

Deželnozbornske volitve na Kranjskem.

V ponedeljek so se v Ljubljani in v desetih volilnih okrajih Kranjske vršile dopolnilne volitve za deželni zbor iz splošne kurije. Vsepih so sledeči:

1) Volilni okraj mesto Ljubljana: Oddanih je bilo 2481 veljavnih glasovnic. Dobili so Josip Turk, (kandidat narodnonapredne stranke) občinski svetovalec in posestnik v Ljubljani 1097 glasov, Etbin Kristan (soc. demokrat) 1067 in Karol Mayer (samostojen kandidat) občinski svetovalec in c. kr. poštni oficijal v Ljubljani 295 glasov, 22 glasov je bilo razcepljenih. Ker ni dobil noben kandidat absolutne večine (1241 glasov), je potrebna ožja volitev, ki se bo vršila 19. t. m.

2) Volilni okraj ljubljanska okolica: Oddanih je bilo 3405 veljavnih glasovnic. Izvoljen je bil Mihael Dimnik, (S. L. S.) posestnik v Jaršah z 2351 glasovi, protikandidat Josip Petrič (soc. dem.) je dobil 812 glasov; 242 glasov je bilo razcepljenih in 34 neveljavnih.

3) Volilni okraj Radolice-Kranjska gora-Trnava: Oddanih je bilo 3973 glasovnic, izvo-

ljen je bil z 2792 glasovi Ivan Piber župnik v Bohinjski Bistrici, protikandidat Fran Bartl (soc. dem.) je dobil 989 glasov; 191 glasov je bilo razcepljenih, 53 neveljavnih.

4) Volilni okraj Kranj-Skofja Loka: Oddanih je 2539 glasovnic, izvoljen je bil Evgen Jarc c. kr. profesor v Ljubljani z 2371 glasovi, protikandidat Josip Petrič (soc. dem.) je dobil 73 glasov; 93 glasov je bilo razcepljenih, 35 neveljavnih.

5) Volilni okraj Kamnik-Brdo: Oddanih je bilo 2905 glasovnic, izvoljen je bil Ivan Lavrenčič dekan v Kamniku z 2817 glasovi, Etbin Kristan (soc. dem.) je dobil 35 glasov; 53 glasov je bilo razcepljenih, 21 neveljavnih.

6) Volilni okraj Vrhnika-Logatec-Idrija-Cirknica: Oddanih je bilo 4663 glasovnic, izvoljen je bil z 3492 glasovi Anton Kobi posestnik in trgovec v Bregu pri Borovnici, protikandidat Ivan Straus (soc. dem.) je dobil 1121 glasov; 50 glasov je bilo razcepljenih, 42 neveljavnih.

7) Volilni okraj Postojna-Senožeče-Ilir-Bistrica-Vipava-Lož: Oddanih je bilo 3614 glasovnic, izvoljen je bil z 3489 glasovi Jernej Ravnikar nadučitelj v Trnovem, protikandidat Josip Novak (soc. dem.) je dobil 92 glasov; 33 glasov je bilo razcepljenih, 76 neveljavnih.

8) Volilni okraj Litija-Višnjagora-Radeče: Oddanih je bilo 3665 glasovnic, izvoljen je bil z 2818 glasovi dr. Ivan Zajec, zdravnik v Ljubljani, protikandidat Mihael Cobal (soc. demokrat) je dobil 788 glasov; 59 glasov je bilo razcepljenih, 30 neveljavnih.

9) Volilni okraj Krško-Kostanjevica-Mokronog-Trebnje: Oddanih je bilo 3013 glasovnic, izvoljen je bil z 2847 glasovi Ivan Hladnik, župnik v Trebnjem, protukandidat Etbin Kristan (soc. dem.) je dobil 101 glasov; 65 glasov je bilo razcepljenih, 84 neveljavnih.

10) Volilni okraj Kočevje-Velike Lašče-Ribnica-Žužemberk: Oddanih je bilo 3241 glasovnic, izvoljen je bil z 3113 glasovi dr. Vladimir Pegan, odvetnik v Ljubljani, protukandidat Fran Bartl (soc. dem.) je dobil 17 glasov; 111 glasov je bilo razcepljenih, 69 neveljavnih.

11) Volilni okraj: Novomesto-Črnomelj-Metlika: Oddanih je bilo 3816 veljavnih glasovnic, izvoljen je bil z 3169 glasovi Martin Matjašič, župan v Rozalnici, protukandidata Fran Schiffrer (soc. dem.) je dobil 18, Peter Rauch 426 glasov; 203 glasov je bilo razcepljenih, 29 neveljavnih.

Vsi izvoljeni deželni poslanci pripadajo Slov. ljudski stranki.

DOGODKI NA BALKANU. TURČIJA.

CARIGRAD 15. „Tanin“ je zopet priobčil članek proti aneksiji Krete, žuga z bojkotom, ki bi uničil grško trgovino in grško plovbo in meni, da utegne iz gospodarske vojne nastati druga vojna.

Solun 15. Za četrtek, dan otvoritve turškega parlamenta nameravajo prirediti tukaj velike manifestacije. Bati se je tudi sovražnih demonstracij proti Avstro-Ogrski.

Carigrad 15. Osnovala se je tukaj komisija porte, ki se ima posvetovati o sredstvih, kako omejiti bojkot. Današnji turški listi poročajo, da je komisija včeraj poklicala k sebi dva člana bojkotnega sindikata, ki raj bi uplivala, da bodo vsaj težaki na obrežjih razkladali avstrijsko blago, ker imajo ti težaki oficijelni značaj. Členi sindikata so prigovarjali trditvi, da imajo ti težaki oficijelni značaj. Ob enem sta omenjena člana izjavila, da če tudi bi se avstrijsko blago razložilo, bi se pa drugi težaki branili, spravljati blago v prodajalnice valed česar bi bili oškodovani otomanski trgovci, ki plačujejo obrežne pristojbine.

„Jeni Gazeta“ pravi, da sta sindikatna člana končno izjavili, da se bojkot še le odpravi, ko zapričimo pogajanja. — „Ikdam“ pa poroča, da sta člana rekla, da preneha bojkot v eni uri, ako vsprejme Avstro-Ogrska turške zahteve.

Skoplje 15. Glasom zadnjih vesti iz Kosova je mladoturški odbor oborožil tamošnje mohamedansko prebivalstvo. Za sedaj se prebivalstvu ne izroči strelivo, ampak samo v potrebi.

SERBIJA.

Bojkot avstrijskega blaga v Srbiji.

Beligrad 15. Tukajšnji trgovci so imeli shod, na katerem so sklenili, da ne bodo več naročevali avstrijskega blaga, a že izvršena naročila preklicujejo, v koliko je to možno.

Hrvatska.

Hišna preiskava v srbski cerkvi.

Te dni se je v srbski cerkvi v Stari Gradiški vršila hišna preiskava. Preiskali so vso cerkev, celo zlato jabolko, ki se nahaja na vrhu zvonika in v katerem so shranjene listine o gradnji cerkve. Med preiskavo so vojak in orožniki napravili okoli cerkve kor don. Od srbske strani poročajo, da oblast ni našla ničesar sumljivega.

Madjarizacija hrvatskega šolstva.

Kakor je izvedel zagrebški „Pokret“, je bilo od nastopa službovanja grofa Khuen-Hedervaryja do imenovanja barona Raucha, hrvatskim banom, torej v razdobju 25 let, ustanovljenih v Hrvatski 46 novih madjarskih šol. Za časa 11-mesečnega vladanja barona Pavla Raucha se je to število poročalo na 78, tako da se je pod vladanjem Rauchovim

ustanovilo 32 novih šol. Vzlic temu namerava madjarska vlada ustanoviti še novih madjarskih šol. Kakor poroča železniški uradni list, je trgovinski minister Košut te dni imenoval 18 novih madjarskih učiteljev, od katerih jih je 12 določenih za nove madjarske šole v Slavoniji. Razun tega ustanovijo Madjari v kratkem nove madjarske šole v Novski, Pleternici, Vrpolju, Capragi in Cirkvenici. V Zagrebu in Oseku ustanove više madjarske šole. Vzdrževanje vseh teh šol obremenjuje skupni proračun. V to svrhu je stavljenih v proračun trgovinskega ministerstva za leto 1909 — 960.000 K.

Dočim se iz skupnega proračuna izdaja za vzdrževanja in ustanovljenje madjarskega šolstva, se ne stori za razvoj hrvatskega šolstva skoraj prav ničesar. Da, iz avtonomnega proračuna so bile celo črtane nekatere postavke za hrvatske šole. In tako se madjarizira hrvatsko šolstvo pod pokroviteljstvom „najhrvatskega bana barona Raucha“ — kakor ga namreč naziva najradikalnejši in največji živeči Hrvat — Frank. Če se vspričo tacihi kričečih dejstev neodpro oči tudi najzadnjemu hrvatskemu zaslepljencu, ki se je dajal doslej zaslepljati po hinavskih bobnečih frazah tega zloduha hrvatskega naroda — potem bi morali res obupavati nad bodočnostjo Hrvatske. Naravnost v sramoto pa je za izvestne „velik-avstrijske“ kroge na Dunaju, da se ne sramujejo takega orodja, kakoršnje jim je Frank se svojimi usuznjenimi pristaši.

Drobne politične vesti.

Nemški „Sulverein“ je ustanovil v letu 1908 300 novih podružnic.

† Ruski poslanik v Rimu. V ponedeljek zvečer je nenadoma (valed kapi) umrl ruski poslanik v Rimu Muravjev.

Nevaren položaj v Indiji. Kakor poročajo iz Londona, prihajajo iz Indije tjakaj vznemirjačo vesti. Zarota proti Angliji se čim dalje bolj razširja. Več tisoč zarotnikov je že preskrbljeno z orožjem in strelivom in ustaja utegne izbruhniti vsaki hip. Radi tega je angleška vlada v velikih skrbih.

Dnevne vesti.

Pogreb pok. Andreja Pertota je pomenjal velikansko naravnost ganljivo manifestacijo v počestčenje spomina poštenjaka in sožalja do vse spoštovane redbine. Udeležba je bila naravnost ogromna ne le iz Barkovega, ampak tudi od vseh strani okolice. Reči se mora, da je bila zastopana vsa okolica. Došel je tudi poslanec VI. okraja g. Alojzij Goriup. Na krsto so bili položeni štirje krasni venci. Pevsko društvo „Adrija“ je pevalo žalostinke pred hišo žalosti, v cerkvi in ob grobu. Ganotje, ki se je izražalo vsem na obrazih, je pričalo, koliko spoštovanja in ljubezni je užival povsodi pokojni Andrej. Res, lepše niso mogli Barkovljani izkazati zadnje časti pokojnemu dobrotniku.

In ti Andrej, počivaj v miru v naši okoliščanski zemlji, ki si jo tolikanj ljubil!

iz leta 1877. Prejeli smo: Sodrugi dr. Tuma trdi, da on pozna Trst od leta 1877 in na podlagi tega izjavlja, da smo se tržaški Slovenci povzpeli do tja, kjer smo danes — brez pomoči raznih doktorjev.

Tudi moja maleznost je v Trstu od leta 1877. Priznavam, da so bili tedaj za nas tu živeče Slovincem neznanosti časi. Bilo nas je mnogo, a bili smo liki ladija — brez krmila. Nismo imeli društva in ne združenj, kjer bi se bili shajali in spoznavali in zato smo živeli vsaki za-se kakor izgubljene ovce.

Sale nastop pok. Ivana Dolinarja nas je nekoliko vzdramil. Nekoliko, pravim, kajti do prave probeje smo prišli še le po prihodu in nastopu naših sedanjih — odvetnikov. Naj dr. Tuma piše še tako dolge članke in naj le skuša dokazati svetu, da bi bili mi tudi brez pomoči raznih doktorjev prišli tja, kjer smo danes! Verjel mu bo le oni, ki ne pozna našega življenja v dobi zadnjih 30 let.

Mi hvalimo previdnost, da nam je poslala v Trst mož, ki imajo za našo narodno-politično in narodno-gospodarsko stvar neverljivega zasluga, a obrekovalcem in zasmeovalcem teh naših mož izrekamo naše obžalovanje.

Pisati in zabavljati zna danes že vsakdo in ni treba niti doktorata za to imenitno delo — delati in izpostavljati se za narodno stvar pa ni nikakoli šala in to vemo mi prav dobro. Ako menijo razni sodrugi, da „bomo mi dopuščali žaljenja svojih voditeljev, se jako motijo, a še bolj se motijo, ako menijo, da oni izpodrinejo naše delavno vodstvo in si bodo lastili zasluge, ki jih oni (sodrugi) nimajo in ki jih nikdar ne bodo imeli! Spravili smo še več „generalov“, ki so v svojem — milo rečeno — nepoznavanju razmer sanjali, da bodo tu komandirali in gotovi smo, da se tudi novim sodrugom ne zgodi drugače. Vedite torej, da zasluge na probuji naših narodnih mas nimate vi, ampak le vaši predhodniki, a še ti v zelo pičli meri.

Pravi probuditelji so bili in so še danes naši narodni voditelji in pa mi, ki se vojujemo ob njih strani in pod njih modrim vodstvom. Ako hočete pomagati — dela je še dovolj — opustite naskakovanje na naše narodne pozicije, ker teh vi nikdar ne zasledite! Oprimate se raje dela, pozitivnega dela tam kjer nismo mogli danes prodrati ne mi in ne vaši somišljeniki! Bodi mednarodni kakor ostacemo mi narodni, a ne bodite še dalje le privesek laškemu sodrugom. „Mazač“.

Slovenski delodajalci in delavci pozor! Vse kaže, da pri današnjih volitvah v zavarovalnico zoper nezgode ne bo velike razlike med številom glasov oddanih za slovenske kandidate in onim za socialistično-italijanske kandidate, in sicer ravno tako pri delodajalcih kakor pri delavcih v posameznih kategorijah. Vsaka glasovnica, ki še ni izročena, je torej največjega pomena za končni izid teh volitev. Kdor je ni še odposlal na pristojno mesto, a ima pravice do nje prinese naj jo gotovo še danes predpoludne v pisarno g. dr. Slavika.

Vsprejemanje ladijskih gojencev v c. in kr. vojno mornarico. Kakor ladijski gojenci (Schiff-jungen) se vsprejemajo mladeniči iz Avstrije in Ogrske, ki so dovršili 15. leto, a ne prekorčili 17. leta svoje dobe. Morajo biti brez telesnih hib in telesnega razvoja. primernege njihovi dobi. Prošnje (nekolekove) je nasloviti na c. in k. pristaniščni admiralat (Hafen-Admiralat) v Puli po poveljstvu dopolnitvenega okraja (Ergänzungste-zirkskomando), v primorskih krajih pa tudi potom stajaciških in vojnihi ladij, ki križajo v tem vodovju. Do spolnjenja števila se vsprejemajo taki vajenci ob vsakem času, v glavnem pa se vrši vsprejemanje v mesecu juliju. Prošnji je pridejati nastopne listine: domovnico, spričevalo kakega graduiranege zdravnika vojske ali vojne mornarice, krstni list, spričevalo pristopne politične ali policijske oblasti o vedenju, reverz po predpisanem vzorcu, odhodnico kake javne ljudske šole, oziroma, če je prosilec že pred dlje časa izstopil iz šole, dokazilo, s čem se je bavil v tem času, kakega rokodelstva ali umetnosti se je učil, uradni izkaz oziroma potrdilo o rodbinskih razmerah aspiranta s posebnim ozirom na okolnost, je-li prosilec jedini sin ali vovk; v slučaju, da je sirota, ali ima drugih živečih bratov in sester in v kaki dobi se.

Taki gojenci dospevajo v razmerno kratkem službenem času do podčastniške šarže. Obledo in hrano daja gojencem mornariški erar.

Sami se smešimo! Te dni smo čitali v nekem tukajšnjem laškem listu o sodnjaki razpravi, v kateri so nastopile izključno slovenske stranke. Razprava se je vršila v laškem jeziku!

„Piccolo“ brije norce iz tožiteljice, toženke in prič — češ, da ne znajo govoriti pravilne italijanščine. Ker so vse osebe, ki nastopajo v tej malenkostni pravdi iz naše spodnje okolice iz Vrdele in ker se bo razprava ponavljala, naj prihodnji prizadeti govore na razpravi izključno slovenski jezik. Ako bi sodnik Gentili kaj prigovarjal, pa naj stranki pokažeta list „Il Piccolo“ od dne 13. 12. 08 in naj izjavita, da nista voljni puščati se sramotiti tudi v drugič.

Mi od svoje strani smo laškim listom zelo hvaležni za sodna poročila, v katerih se rogajo Slovincem, oziroma Slovenkam, radi njih pačenja v laškem jeziku! To mora prisiliti slovenske ljubi k razmišljanju: čemu bi se mi posluževali tujih jezikov, ko si lahko pomagamo v svojem?

Naj skušata sodnik in „Piccolov“ poročevalec enkrat lomiti slovenski jezik in videti boste, kake kolobocije spravita na dan!

Slovinci pa — ako se že morajo tožariti, naj ne pozablajo, da so Slovenci in naj se poslužujejo izključno le svojega materinega jezika!

Nekaj o statistikah. V predčerašnji seji zbornice poslancev je poslanec Ivanišević naglašal, da tvorijo Italijani krcemu tri odstotke prebivalstva v Dalmaciji. K tej konstataciji vsikla „Piccolo“: Da, po statistikah napravljenih od hrvatskih občin v Dalmaciji!

Mari hoče „Piccolo“ očitati hrvatskim občinam nečedne manipulacije na ljudskem štetju? Najelementarneja previdnost bi morala siliti „Piccola“, da se ne bi dotikal tega kapitlja. Kajti v tem pogledu ni nikogar, ki bi imel tako črno vest, kakor jo imajo oni, v katerih imeau piše to laško glasillo. Je-li sploh možno bolj falsificirati resnične odnose — in to z naravnost z neobkričnim terorizmom — nego delajo to izvestni italijanski štetveni komisari? Mirno vestjo moremo trditi, da je ni več laži v kakem javnem elaboratu, nego so statistike, ki jih sestavljajo zaupniki Italijanov po občinah, ki so še v njihovih rokah v naših primorskih pokrajinah! Prosimo, najjednostavnejši vzgled: kako je možno, da je v Trstu v splošni kuriji najmanjše toliko volitev, kolikor so laški komisari našli Slovincem?

Da, da: statistike ostanejo res velika laž, dokler bo njihova sestava poverjena „Piccolovim“ zaupnikom.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Ker se je od mnogih strani izrazila želja, da bi se preteklo nedeljo tako dobro uspela burka „Vražja misel“ čim prej ponovila, se je odločilo vodstvo slov. gledališča ustreči tej želji že prihodnjo nedeljo, dne 20. t. m. in se bo igralo zopet točno ob 7, tako, da bo konec gotovo pred 10. uro. Zunanje obiskovalce, zlasti one, ki birajo ob progi nove državne železnice, opozarjamo, da bi jim služil za morebitne posete našega gledališča poštini vlak, ki prihaja v Trst ob trideset na 7 in za domov vlak, ki odhaja iz Trsta ob 11. uri zvečer. Dalje se naznanja, da se uprizarite o prazničnih dve prijavljeni slovenski ljudski igri z godbo in petjem in sicer na dan sv. Štefana, 26. t. m. „Legionarji“ in drugi dan na to

„Rokovnjači“, kar bo tem zanimivejše, ker je dejanje obeh iger po glavni in par drugih stranskih osebah med seboj zvezano. Oba dneva se pričeta igrati ob 7. uri zvečer. — NB.: Sedeži vrsta IX.—XV. so določeni za prihodnjo predstavo po 1.40 (mesto K 1.60) in sedeži na galeriji po 1.60 (mesto K 1.80).

Popravek. V včeršnjem izdanku se je našemu člankarju v naglici vrinila mala pomanjka. Citira namreč pripombo „Piccola“, da Trst niti šolskega zakona nima! „Piccolo“ je pripomnil, da Trst niti okrajnega šolskega sveta nima.

Sicer pa to ne spreminja nič na stvari, ker šolskega sveta ravno zato ni, ker ni šolskega zakona. „Piccolo“ je torej na vsaki način ušlo dragoceno priznanje.

Tržaška mala kronika.

Dijak Fonda, ki je bil nevarno ranjen pri pretepu na dunajski univerzi, je včeraj izstopil ozdravljen iz bolnišnice.

Poskušn samomor. Atilij Del Tin, star 31 let, natak, vrzel se je včeraj zjutraj v samomorilno vrbo v morje. Piloti so ga potegnili na suho. Zdi se, da gre za čin bolnega na umu.

Nezgode. Matevž Glavinar, 58-letni kmet iz Pomjane, je bil včeraj sprejet v bolnišnico radi poškodb, ki jih je dobil od konjskih kopit.

Adolfs Taučer, 18 let, si je vsled nezgode zarezal v zapetost desne roke. Lečila ga je zdravniška postaja.

Tatvine. Anton Tonelli, 22-leten težak iz Trsta, je bil aretiran, ker se je specializiral v krađenju sukenj, čevljev itd.

Poskusil je revolver na cesti in je bil zato aretiran Alojzij Meneghetti, star 38 let, stanujoč v ulici Foscolo št. 3. Pokanje strela je močno ustrašilo mimoidoče ljudi.

Padel v morje — kar gotovo ni sedaj prijetno — Veljem Kolosic, star 10 let, blizu nabrežja Grumula. Drug tatič ga je potegnil iz vode.

Ne tepsti! Jurij Oretković, star 25 let iz Čakovca na Ogrskem, krošnjar, je bil včeraj aretiran na zahtevo Angela Colobretto, stanujočega v ulici Istria št. 640, ker je tega naklestil s pestmi.

Zginil ji je mož. Josipina Čeček, stara 26 let, iz Šklednja 509, je naznanila policiji, da ji njen mož manjka od doma že od 7. septembra 1907. Zapustil jo je s tremi nežnimi otročiči in zbežal neve se kam.

Koledar in vreme. Danes: Kristina dev. Kvaterni sreda. — Jutri: Lazar škof. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 8.50 Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorje: Oblačno. Hladni vetrovi. Temperatura narasla. Posamične padavine.

Naše gledališče.

„VRAŽJA MISEL“

Burka v 4. dejanjih je res burka v pravem pomenu besede, kajti nanizanih je toliko komičnih prizorov, da kar ne prideš iz smeha. Sicer v takih proizvodih dramatične Muze res ni navadno bogve kako globoke modrosti in tudi naši burki tega ne moremo očitati, vendar moramo priznati našemu delu eno vrhino, to namreč, da se dejanje pri vsi premeteni zapletenosti vendar vrši dovolj naravno, in če je kaj dvomljivega, je že pisatelj poskrbel za nove smešne nastope, tako da gledalec nima dosti časa tuhtati in tehtati. To je nazadnje glavno, ker zabava lažje vrste je menda edini namen dramatičnih spisov te vrste. Poleg pestrosti prizorov, ki se v kinematografsko hitrostjo menjajo pred našimi očmi, je tudi lepa kopa originalnih in prilično dovolj ostro očitanih lic, ki obračajo na se gledalčovo pozornost z neko nevzdržno silo. Pomislimo le na to pisano galerijo prikazov, ki gre od ljubosumnega Siane preko njegove sigurne boljše polovice, do študenta Ernsta, človeka, ki stoji s svojim trpljenjem komičnega kova v sredini dejanja, in očeta „vražje misli“, Vrane, do barbarskega pevca Mačka, nervoznega komponista Šibice in srčkane subretke Fifi, da se nekako zavstavi na zanimivi trojici Ljubinove družine; in poleg teh še navihani čevljar Pop in energična Majerca, da ne govorim o manjših ulogah. Da so bile uloge v spretnih rokah, to nam je dokazal nenavadno nagli tok dejanja in seveda tudi neprestani smeh, ki je donel prav tako iz lož in parterja, kakor s stojišč v n'žavi in na višavi, koncem dejanja pa salve aplavzov.

Zlasti dober je bil seveda Verovšek, ki mu je izborna sekundirala njegova Veronika (Danilova), samo da sem si jaz predstavljal to vlogo nekaj bolj rezko, manj sladko. — Gibben in v neprestanem toku je bil Ernst (Viktor) in je dokazal, da je sposoben tudi za tako okretne in tako obsirne uloge. Vrana (Vehle) bi bil prav dober sluga, da ni prezrl nekaterih dostopnejših in značilnih točk svoje vloge, kar pa bo prihodnjič gotovo popravil. Izborna maska je imel Šibica (Rajner), ki je svoji prikazni primerno tudi kreiral ulogo, pa je tudi s svojo burnostjo pokvaril tu in tam kako malenkost. Maček (Bratina) je bil na deskah in v svoji kletki premalo tistega elegantnega grobijana, ki se o njem govori. Šibica je bila Oritanska (Janova) prav

tako kot koketna ženski, ki tako preračunljivo meče svoje mreže za starim rentje jem Ljubinom kakor kot operetni princek Ramiro. Prav dobro je rešila svojo nalogo tudi Eva (Mekindova), ki je dobro pogodila značaj zaljubljene in ob tem dozorevajoče gospice z dežele. Slana (Boleslavski) bi moral biti v prvem dejanju nekaj bolj oster, saj vemo, da je njegova energija ponarejena, ampak tem bolj bi jo moral kazati v kretajah; v zadnjem dejanju je bil boljši. Friderikino vlogo je igrala Puceljova še pravej srečno, tudi kakor Ema Zlesnikova. Vse premedla je bila Majerca, ki ni igrala tako, kakor že besede velevalo; ta vloga menda ni za njeno mehko naravo. Dober je bil čevljar Pop (Mikuletič) s svojo originalno masko, in tudi ostali komparzisti so storili svojo dolžnost. Manjše in večje hibe se bodo odpravile pri repizi, posebno pa naj bi se pazilo na veleefektne zaključke dejanj, ki niso prišli vselej do veljave. Torej smemo pričakovati, da bo druga izdaja te tako smešne burke še boljša in še bolj gladka mimo premijere. X. X. Y.

Tržaška gledališča:

FENICE. Danes in jutri zvečer se bo ponavljala v tem gledališču opereta „Dunajska kri“. V petek pa bo imel vrli karikaturist g. Berardi svoj častni večer.

Prih. nedelje uprizori družba zadnji dve predstavi, od tu pojde v Benetke.

EDEN. Danes torej je prvi večer bogatega programa, ki se bo izvajal v bivšem gledališču „Drammatico“, ul. Acquedotto št. 35.

Društvene vesti.

Godbo na pihala namerava ustanoviti „Citálnica“ pri sv. Jakobu. V to svrhu vabi vse one ki že svirajo kak instrument in one ki se žele pridružiti, naj se javijo ustmeno ali pismeno v „Citálnico“ pri sv. Jakobu.

Nadalje priporoča „Citálnica“ svoj orkester za veselice, plesje itd. pod geslom „Svoji k svojim“.

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“

priredi 31. t. m. v veliki dvorani „Narodnega doma“ tradicionalni „Silvestrov večer“ z različnim in izbranim programom, na katerem iz prijaznosti sodeluje gospa Zofka Štularjeva, brat Jaka Štoka, društveni pevski zbor, vojaška godba pešpolka št. 97 in dr.

Na ta večer — ki bo v lepoti, zabavi in umetniškem vžitku gotovo prekašal vse dosedanje svoje prednike — že danes opozarjamo slavno občinstvo in je vabimo na obilo udeležbo.

Bratom Sokolom se je te prireditve udeležiti v sokolskem kroju.

Na zdar! Veselični odsek.

Pri Sv. M. Magd. Sp. so ustanovili v nedeljo tamošnji rodoljubi tamburaško društvo „Domovina“. Pravila je sestavil naš organizator g. Janko Trošt. Tamburaški zbor, ki šteje 18 izvršujočih členov, se prav pridno vežba v udarjanju in kakor se nam je zadržilo, namerava že pustno sezono nastopiti javno. Novemu društvu želim obilo uspeha!

V nedeljo popoldne priredi ženska podružnica sv. Cirila in Metodija v „Narodnem domu“ krasno „Božičnico“, ki nastopijo naši pridni obiskovalci tukajšnjih otroških vrtcev.

Naše občinstvo, osobito naše mamice opozarjamo že sedaj na to lepo prireditev.

Natančnejši program objavimo pozneje.

Darovi.

Na družinskem večeru „Vrhovskega kluba“ na Proseku se je nabralo za družbo sv. Cir. in Met. K 5 50 v.

Za „Božičnico“ so darovali sledeči gg.: g. Ema Čampa 50 K, Ivan in Muka 40 K, Monag. Fabris in Kristjan Dejak po 20 K, g. Ljubič Truden in g. Marija Ivanc po 10 K, g. Irene Abram, g. Virginija Furlan g. Rado Lih iz Sežane, g. Ante Pogorelec in g. Anton Hrašt po 5 K, g. Dollenz, gđc. Mici Pavlovič, g. Marija Dekleva, g. Zafred in g. Singmunda Wendler iz Gradca po 4 K, g. g. Anton Kjuder, g. Marija Brükner in Antonija in Marija Kompara po 3 K, gosp. Stefan Jenko Podgrad 2 K 80 v., Nada in Vračaj po 1 K.

G. Kristan iz Čitu na Kitajskem je poslal 10 K, bodi ta dar iz daljne tujine vsem vzgled.

G. Trichter & Cuccagna 34 m različnega blaga in 24 robcev. G. Srebotnjak iz Predjame 4 božična drevesa. G. Ante 2 zaboja pomaranč, 2 zaboja dateljev in 2 koša fig.

Priročna hvala vsem. Prosi se nadaljnjih darov.

Irma Štrekeli, blag.

Rojan št. 79

Za knjižnico „Citálnice“ pri sv. Jakobu je nabral g. Princ J. v veseli družbi 2 K 51 stot., g. Petrovec učitelj daroval 1 K. Srčna hvala. „Citálnica“ se obrača tem potom do cenj. rodoljubov s prošnjo, da spomnijo te knjižnice, da jo bo konečno mogoče vrediti in knjige vezati, da se jo otvori v javno, kar bo velikega pomena za St. Jakobsko delavstvo.

Književnost in umenost.

Božična razstava slovenskega umetniškega kluba „Skala“ se radi preobčilega dela ne otvori danes marveč jutri zjutraj. Estetier, ki je že skoro dogotovljen nudi jako lep pogled.

Zahvala.

Podpisana se iz dna srca zahvaljuje vsem, ki so v toli ogromnem številu počastili spomin našega preljubljenega očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Andreja Pertot

Posebno bodi izrečena hvala gg. dežel. poslancu Alojziju Goriupu, dr. M. Pretner-ju, c. kr. finančni straži, darovateljem krasnih vencev, č. duhovščini, slav. pev. društvu „Adrija“ za ganljivo petje v hiši žalosti, v cerkvi in na grobu, kakor tudi vsem onim, ki so od blizu in daleč prihiteli ter nam s tem utešili grenko bôl na izgubi našega nenadomestljivega družinskega glavarja.

BARKOVLJE, dne 15. decembra 1908.

Žalujoča rodbina.

„EDEN“

ul. Acquedotto 35

(bivši Filodrammatico)

Danes 16. dec. 1908

Velika predstava

z bogatim in raznovrstnim programom.

V dvorani je restavracija in je dovoljeno kaditi.

Prodajalnica manifaktur. blaga

Enrico De Franceschi

Filijalka ulica delle Poste št. 10

je prešla za jesensko in zimsko serono

bogato izbero blaga

za ženske obleke

pletenine, fuštanjev, trliža in izdelanega perila za moške in ženske.

V prodajalnici jestvin

Domenico Moretti

Trst, ul. Giuseppe Gatteri št. 20

vogal ulice Farneto

prodaja se po najzmernejših cenah sladkor, kava, riž, zmesi, moko, naravno maslo surove in kuhane, vino, pivo in likerji v buteljkah itd. Specijaliteta praških in S. Danjskih gajati. Poštne pošiljke po zmernih cenah.

Restavracija Hotel Abbazia

Via Goppa 20 (nasproti hotela „BALKAN“)

Impozanten uspeh

vsako večer

šramelj kvartet

Vstopnina prosta.

Čaj tisočeri cvet

Izvrstno domače sredstvo, ki ne bi smelo manjkati v nobeni družini. Ta čaj je sestavljen iz mnogih zelišč, korenin in cvetov ki pospešujejo prebavljanje in tek. — Leti uničuje ubadanja in krče v želodcu, naplavljanja preobilne kisline itd. — Zavoječek s navodilom po eno kremo dobiva se v odlični lekarni

PRAXMARER (Ai due Mori)

Trst, Piazza Grande - Mestna palača. - Tel. 377

Direktni dovoz štajerskih kokeš in jajc. Specijaliteta: Graške Poulards.

Cene dogovorne. — Potreba na dom.

Ulica Campanile št. 15.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za cedej priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, akrilnih ploščah in vsakovrstnem lamarinu.....

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opozila olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagon, mast-vaselina za kožo, mast za orožje, volčilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Patentiran divan-postelja MACHNICH

Okrasi radi svoje krasne elegancije vsaki prostor in se spremeni v hipu s samim premakljajem v jako komodno posteljo z lastnimi žimnicami in blazinicami.

Prospekti zastoj. — Eventuelno na mesečne obroke.

Lastna delavnica za vsakovrstno tapetirarsko in elepševalno delo.

G. MACHNICH, Trst, ul. S. Giovanni 10.

CARLO GORTAN Zaloga olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na drobno

TELEFON 865.

Slov. umet. klub „Skala“. Kakor smo že naznanili, otvori imenovani klub svojo „Božično umet. razstavo“ v prostorih „Mizarske zadruge“ (ulica Caserma) dne 16. t. m. Priprave so v polnem tiru. Kakor čujemo, udeležijo se te razstave F. P. Globočnik z 10 slikami, R. Marčič z 16 slikami, Perharc z 2 sl., S. Santel z 8 sl. in H. Viktor z 10. sl. Tudi ostali člani „Skale“ so obljubili vdeležbo. Cenj. občinstvo silahko ogleda razstavo, ki bo urejena v ličnem enterieru omenjene zadruge, popolnoma brezplačno in ima ob enem priliko nabaviti si za bližajoče se praznike originalne umotvore po izredno nizkih cenah. — Razstava ostane otvorena do novega leta. Kupljene slike morajo ostati v razstavi do 23. t. m. do 12. ure opoldne, nakar jih kupec lahko odnese. Razstava vzbudi gotovo pri našem zavednem občinstvu veliko zanimanje.

Vesti iz Goriške.

„Circolo di Cultura“. To staro društvo goriških Marzinižancev je v petek v navzočnosti policijskega komisarja dr. Casapiccola volilo svoj novi odbor. Izvoljeni so: predsednik Ettore Bozzini, sin trgovca; tajnik Giovanni Slecchina, njega namestnik Alessandro Malfatti; blagajnik Guido Vittori, blagajnikov namestnik Attilio Pettarin in knjižničar Iginio Beltram vsi visokošolci. — Preglednikom sta izvoljeni Giuseppe Juch, tiskar in mestni svetovalec, ter Vittorio Grapulin trgovec. Vpisnina v to društvo iznaša 20, mesečina pa 40 stot. Po volitvi so ti junaki sklenili, povabiti znanega laškega republikanca Innocenzo Cappa v Gorico, da bo držal javno predavanje, menda zato, da bo imela vlada zopet povoda za razpuščenje društva.

x Vse, kar ni iz Italije je vredno počen grob, misli slavni goriški magistrat, ter nastavlja, kjer le more, laške podanike, domačine pa prezira, če so tudi z duhom in telesom laškega mišljenja. Tako je mestni zastop imenoval v petek v tajni seji kapeljnikom mestne godbe nekoga gospoda Vitaliani Bianchi, rojenega 1869 v Rimini. Magistratovo glasilo mu poje slavo, češ, da je to pravi večak v svojem poslu, bandisti pa vihaže srdito nos, ker se za to mesto ni imenovalo Goričana, ki so ga oni želeli in ki je gotovo toliko glasbenik, kolikor iz blažene dežele poklicani nepridiprav.

Iz kobarške okolice. Poročati moram žalostne dogodke, ki so se odigrali v kratkem času v naši okolici.

Dne 2. t. m. zvečer ustrelil se je na fin. postaji v Kredu eden tamkaj službojoči fin. nadstražnikov. Ne ve se prav, kaj ga je dovedlo do tega čina. Komaj se je ljudstvo nekaj pomirilo nad takim, za nas nenavadnim dogodkom, dogodilo se je komaj teden zatem t. j. 10. t. m. nekaj še strašnejšega. Prišel je namreč onega dne tamkajšnji fin. respicijent v komaj četrte ure oddaljeno vas Staroselo, ter šel k gostilničarju „Burdu“. Kmalu na to slišalo se je iz gostilne dva strela. — Prihiteli so sosede, ki se jim je nudil strašen prizor. Osemdesetletni starček, gostilničar „Burdu“ in njegov morilec fin. respicijent ležala sta oba na tleh mrtva. Nič gotovega se ne more vedeti kaj je bilo med njima, ker sta bila takrat sama v hiši.

Dne 3. t. m. vršile so se v Kobaridu obč. volitve, pri katerih ni bilo nikake strankarske gonje, vršilo se je vse popolnoma mirno. V kratkem bo volitev župana.

Vesti s Kranjske.

Umrli je v soboto v Brezovici na Gorenjskem 90-letni Josip Pogačar, brat pok. knezoškofa ljubljanskega. Josip Pogačar je bil najstarejša oseba v Brezovici.

1400 kron izgubil. V soboto je v Ljubljani neki delavec, ki se je povrnil iz Amerike, izgubil ves svoj prihranek 1400 K v gotovini. Denar je imel shranjen v ameriški bančni.

Vesti iz Štajerske.

V Hrastnik se preseli kakor občinski zdravnik z novim letom g. dr. B. Žižek iz Vojnika.

Celjska nemška hranilnica vedno bolj nazaduje. Meseca novembra t. l. so padle hranilne vloge tega zavoda zopet za 68.481 K 14 st. Od 1. januarja do 1. novembra so padle vloge za 783.299 K 52 st. V prvih enajstih mesecih leta 1908 je torej celjska nemška hranilnica izgubila vsega skupaj 806.710 K 60 st. Leta 1907 pa 809.533 K 22 stot.

I. Južnoštajerska vinarska zadruga se je v nedeljo ustanovila v Celju. Zadruga ima namen, da odpomore vinski krizi, ki se vedro

bolj kaže in posebno letos, ker ne morejo kmalu prodati svojega vinskega pridelka. Ustanovni skod je sklicala Zadruga Zveza v Celju; vabilu so se odzvali mnogi odlični možje iz vse Spodnje Štajerske.

Mali oglasi.

Narodni greh napravi, kdor pusti se slikati drugje in ne v odlikovanem fotografskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

Odda se soba meblirana, s pečo in hrano. Ulica San Francesco 29, vrata št. 2. 1996

Hiša v Škorklji s 9 prostori in z vodnjakom, z lepim razgledom se prodaja. Naslov pove Inzeratni oddelček Edinosti. 1997

Sprejme se takoj 14-letnega zdravega dečka v prodajalnicu jestvin v Barkovljah pri Trstu kot učenca. Naslov pove Edinost. Ponudbe pod „Učenec 1908“. (1905)

Dekla brez staršev, inteligentna, skromna, pridna, za pobišno delo in šivanje uporabljiva, išče službo pri častiti, mali slovenski družini v Trstu, ali okolici. Ljubi otroke. Ponudbe na Inzeratni oddelček Edinosti pod „RIEKA 20“. 1957

Skladišče istrskega vina TRST Trg sv. Fran. št. 7. — Prodaja na drobno in debelo. — Na mso: črno in belo po 56 stot. liter. Za gostilničarje cene po dogovoru. V skladišču se prodaja tudi na drobno za piti. Priporoča se slav. občinstvu: Stanko Beakovič. 1864

Prodajo se obleke, površniki, paletota za moške in dečke. — Placilo na obroke. KOSTORIS, ulica San Giovanni št. 16, I. nadst., blizu restavracije Cooperativa (ex Hacker). 1813

Učenca za trgovino z mešanim blagom sprejme se takoj; prosta hrana, stanovanje in obleke. Naslov pove Inzer. odd. Edinosti. 1973

Prvi urad za revizijo prizive in inform.

v davčnih zadevah

Trst, ulica dell'Istituto 10, III., 5.

Sprejema sestavljanje pol za hišni, rentni, obrtni in osebni davek; preskrbuje prizive proti pretiranim odredbinam in pogrešenim klasifikacijam.

Urad je skrajno zanesljiv in tajen.

Odprto od 9. ure predp. do 1. pop.

Božična razprodaja.

Velika izbira zgotov. oblek za dame, gospode in otroke

BOHINEC & Co. Trst

ulica delle Torri št. 2 TRST Via San Lazzaro 17 (za cerkvijo sv. Antona novega)

Znižane cene!!

Znižane cene!!

TELEFON št. 22-05

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste

v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrtice, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se nujno priporočajo

HENRIK STIBELJ in drugi.

Cine-Music-Hall-Mondial

Edini v Trstu. Ul. dell'Istria 6, Hrib sv. Jakoba. Edini v Trstu.

Žive in govoreče slike.

Vsako soboto in sredo nov vspeh, absolutne novosti.

Od srede 16. do petka 18. decembra:

Hišni toploer smučar.

Fidelovanje rila posneto iz resnice.

Manon Lescaut interesantna slika.

Cine-Music:

Potni prodajalec

Slučajno hitre

komieno.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vekjeta)

CORSO št. 36 — TRST

Nasproti prejšnje prodaje. DRAG VEKJETA.

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno, srebrnino in žepne ure. Cene zmerno.

PEKARNI in SLAŠČIČARNI

ALOJZ GUL

Piazza Caserma 4 in Via Caserma 17

sta na novo opremljeni

in preskrbljeni z najmodernejimi stroji. Kruh iz moke I. vrste, svež 4-krat na dan. Najfinije slaščice. Velika izbira moke prve vrste. Likerji in vino prvih tu. in inozemskih tovarn. — Moke iz prvih a. o. mlinov. — POLJATVE NA DEŽELO. VELIKA IZBERA FAV

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL

je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdele št. 490

Prodaja tobaka, katera je bila vzeta od prejšnjega lastnika Jos. Wran, je zopet dovoljena sedanjemu lastniku P. PETERNEL

Odprla se je

v ulici Belvedere št. 34

Velika in dobro preskrbljena zaloga

Napoljske in bolonjske zmesi

s pridejano tvornico domače zmesi

vsak dan sveže.

Podpisana se priporoča slav. občinstvu, gotova za zadovoljiti vsaki potrebi, udana

MELANY MINZI.

STARA MIRODILNICA

Fed. F. Huber Succ.

TRST, ul. Barriera vecchia št. 26.

BOGATA ZALOGA

barv, povlak, čopičev, prament, kamničnih izdelkov, miner. vod, parfimov, zamah, železne žice, elastike za cepljenje, mila u STEKLENIH SIP Zaloga žvepla in modre galice.

PRVA IN EDINA

pisarna v vojaški stvari

koncesionirana od vis. c. k. namestništva

ulica Baohi št. 12, II. nad.

UHOD POD PREHODIŠČEM.

Daja nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novčenja in vojaške službe. Izdeluje in odposilja vsako vrsto prošnje vojaškega značaja — oproščenje od vojaških vaj in kontrolnih shodov, enoletno dobrovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe, vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred upravnimi oblastnjami. Posreduje v najtežavnejših slučajih. — Reševanje hitro in točno.

URADNE URE:

Ob delavnikih od 9-12. predp. in 4-7. pop.

Ob nedeljah in praznikih od 10-12. opol.

Giuseppe d'Andrea

Teracerarski mojster

Trst - San Giacomo in Monte 6

Prvo podjetje za navadna in

fina teracerarska dela

obstoječe od leta 1852

Sprejme se tudi popravljanja.

Shajališče v Mirodilnici Mizzan (S. Giacomo) S. Jakob.

Hotel Balkan

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji C ne zmerno. Počakaj & Kögl

Hotel Balkan

Tovarne in delavnice po-

hištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri

Gorici.

Lasten železniški tir:

Gorica, drž. koled., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu

Osrednje ravnateljstvo.

ZALOGE:

SOLKAN, TRST, via Caserma 4

ZALOGE:

REKA, Via Pile 2

SPLIT, na novo obali

Brz.: ZADRUGA - Trst

Telef. št. 1631 interurban

Žage v Soteski (Bohinj)

Letna produkcija

K 1.000.000